

Elintarvikevalvontasuunnitelman toteutuminen vuonna 2025

Valvontayksikön alueella oli vuoden 2025 lopulla valvontatietojärjestelmä VATI:n mukaan yhteensä noin 2190 aktiivista elintarvikevalvonnan kohdetta ja niissä noin 2660 kohdetoimintoa.

Valvontakohteisiin tehtiin vuonna 2025 yhteensä 888 suunnitelmallista tarkastusta valvontasuunnitelmaan kirjatusta 1311 tarkastuksen tavoitteesta, joten valvontasuunnitelman toteuma-aste oli 68 %. Vastaavat toteumaluvut vuonna 2024 olivat 1006/1240, 81 % ja vuonna 2023; 850/1284, 66 %. Vuoden 2025 aikana tehdyistä suunnitelmallisista tarkastuksista 188 kpl (21 %) oli seurantatarkastuksia. Vuonna 2024 seurantatarkastusten osuus oli 19 % ja vuonna 2023 11 %.

Elintarvikevalvontaan käytettiin vuoden aikana noin 13,1 htv ympäristöterveyden kokonaistyöajasta.

Vuonna 2025 tarkastustavoitteet jäivät alle tavoitteen. Suurimpien toimijaryhmien, vähittäismyyntin sekä tarjoilupaikkakohteiden osalta tarkastustavoitteesta toteutui 78 % ja 62 % (Taulukko 3). Hyväksyttujen elintarvikehuoneistojen, liha-, kala- ja maitoalan tarkastuksista toteutui 105 %. Suunnitelmallisten tarkastusten määrään vaikuttivat henkilöstöön liittyvät syyt, kuten pitkät poissaolot ja useat rekrytoinnit. Lisäksi vuoden aikana hoidettiin useita erityistilanteita sekä erityisen haastavia ja aikaa vieviä valvontatapauksia. Elintarvikevalvonnan suoriteperusteisia maksutuottoja kertyi 224 262 €.

Suunnitelmallisten tarkastusten lisäksi valvontayksikkö teki 28 suunnitelman ulkopuolista tarkastusta. Erilaisia ilmoituksia, esimerkiksi toiminnan aloitukseen, muutokseen, lopetukseen tai toimijanvaihdoksiin liittyen, saapui yhteensä 525. Näistä 226 koski toiminnan lopettamista. Vuoden aikana käsiteltiin lisäksi viisi hyväksyttävää elintarvikehuoneistoa koskevaa hakemusta. Hallinnolliseen pakkokeinomenettelyyn ryhdyttiin viiden toimijan kohdalla. Lausuntoja annettiin toimijoiden suunnitelmista yhteensä 35. Lisäksi annettiin seitsemän lausuntoa keskusviranomaiselle koskien uusia sekä päivitettyjä ohjeita.

Elintarvikevalvonnan yhteydenottoja kirjattiin yhteensä 644, ja tämän lisäksi valvontayksikköön saapui 379 ilmoitusta ruokamyrkytyspäilystä tai muusta elintarvikkeen aiheuttamasta haitasta. Ilmoitusten määrä on lisääntynyt, sillä vastaavia ilmoituksia käsiteltiin vuonna 2023 yhteensä 196 ja vuonna 2024 yhteensä 230. Vuonna 2025 elintarvikevälitteisen epidemian määritelmä täyttyi neljässä tapauksessa, ja näistä tehtiin RYMY-ilmoitus sekä epidemian tarkempi selvitys.

Valvontatyön lisäksi elintarvikevalvonnan henkilöresursseja käytettiin toiminnan kehittämiseen ja sen sisäiseen auditointiin. Kaikkein merkittävin vuoden aikana toteutettu toiminnan uudistus oli tarjoilupaikkavalvonnan uusi työnjakomalli. Työnjaon muutoksen myötä poistuivat tarkastajille postinumeron mukaan jaetut tarkastuskohteet ja siirryttiin yhteiseen työlistaan. Uudistuksen myötä valvontaa on pystytty toteuttamaan koko valvonta-alueella entistä yhdenmukaisemmin ja kattavammin. Yhden elintarviketarkastajan vakanssin tilalle perustettiin uusi johtavan elintarviketarkastajan vakanssi, johon rekrytoitiin vuoden 2025 loppupuolella uusi henkilö. Johtava elintarviketarkastaja toimii sekä valvontatehtävässä että tarjoilupaikkatiimin esihenkilönä, ja vahvistaa näin esihenkilötukea elintarvikevalvonnan palveluyksikössä. Elintarvikevalvontaan kohdistuneessa sisäisessä auditoinnissa tarkasteltiin Oiva-tarkastusta. Lisäksi osallistuimme EU-auditointiin. Toimijoille tiedotettiin ajankohtaisista asioista, mm. tietoa Oiva-tarkastuksista, lopetusilmoituksen tekemisestä ja elintarvikevalvonnan projekteista. Vuoden aikana on lisäksi sujuvoitettu mm. yksittäisen ruokamyrkytyspäilyilmoituksen ja lopetusilmoitusten käsittelyä. Resursseja käytettiin myös uusien henkilöiden (elintarviketarkastaja, johtava elintarviketarkastaja ja elintarviketarkastajan sijainen) perehdyttämiseen.

Elintarvikehuoneistojen suunnitelmallisten tarkastusten tiheydet määritellään Ruokaviraston antaman ohjeen mukaisesti. Lisäksi valvonnan tarpeen määrittelyä ohjaa voimassa oleva ympäristöterveyden valvontasuunnitelma. Alueella olevia säännöllisen valvonnan piiriin kuuluvia elintarvikehuoneistoja valvotaan 0,33–6 kertaa vuodessa. Alkutuotannon valvontaa tehdään myös Ruokaviraston antaman ohjeistuksen mukaisesti ja tarkastukset tehdään vaihdellen tarvittaessa tehtävistä tarkastuksista kerran vuodessa tarkastettaviin kohteisiin.

Elintarvikehuoneistojen suunnitelmallisten tarkastustiedot julkaistaan Oiva-järjestelmän mukaisesti valvontakohteissa ja ne ovat nähtävissä myös www.oivahymy.fi-internetsivuilla.

Elintarvikevalvonnassa otettiin näytteitä yhteensä 7 kertaa (vuonna 2024; 54 kertaa). Yhdellä näytteenotokerralla otettiin yksi tai useampi näyte. Valvontasuunnitelmaan kuuluvia näytteenotokertoja oli 5 ja suunnitelman ulkopuolisia 2. Suunnitelman mukaiset näytteet liittyivät elintarvikevalvonnan projektiin. Suunnitelman ulkopuoliset näytteenotot liittyivät elintarvikeväliitteisiin epidemioihin.

Elintarvikevalvonnassa otettiin vuoden aikana näytteitä monivuotiseen sisämarkkinatuonnin valvontaprojektiin, jossa tutkitaan salmonellaa EU:n sisämarkkinoilta tuoduista lihoista. Lisäksi valvonnassa toteutettiin projektiluontoisesti elintarvikkeiden nimeämisen ja nimisuojat tuotteiden tehostettua valvontaa. Elintarvikevalvonnan projekteja esitellään elintarvikevalvonnan verkkosivuilla.

Taulukko 1. Elintarvikevalvonnan suunnitelmallisten tarkastusten toteuma toimintatyypeittäin v. 2025. Taulukon tarkastusmäärien summa (936 kpl) on hieman raportoitua kokonaistarkastusmäärää (888 kpl) korkeampi, sillä yhdelle tarkastukselle on eräissä tapauksissa merkitty useampi eri toiminta.

Toimintatyyppi	Tarkastusmäärät	Suunniteltu määrä	Toteuma %
Maahantuonti ja vienti	37	39	95 %
Tukkumyynti	18	23	78 %
Vähittäismyynti	171	218	78 %
Valmistus	15	19	79 %
Vilja- ja kasvisala	16	34	47 %
Liha-, kala- ja maitoala	19	18	105 %
Tarjoilu	454	733	62 %
Kuljetus	1	4	25 %
Varastointi	7	4	175 %
Kontaktimateriaalit	8	14	57 %
Alkutuotanto	2	2	100 %
Seurantatarkastukset	188	200	94 %

Terveydensuojeluvalvontasuunnitelman toteutuminen vuonna 2025

Valvontayksikön alueella on vuoden 2025 lopulla VATI valvontajärjestelmän mukaan yhteensä noin 1173 terveydensuojeluvalvonnan kohdetta ja niissä noin 1381 kohdetoimintoa. Valvontakohteisiin tehtiin VATI kirjausten mukaan yhteensä 318 suunnitelmallista tarkastusta valvontasuunnitelmaan kirjatusta 320 tarkastuksen tavoitteesta sekä lisäksi 69 seurantatarkastusta. Valvontasuunnitelman toteuma-aste oli 99 %. Vuonna 2024 valvontasuunnitelman toteuma oli 91 % ja v. 2023 81 %. Toteutunut tarkastusmäärä oli suurempi kuin edellisinä vuosina. Terveydensuojeluvalvontaan käytettiin vuoden aikana noin 12,2 htv ympäristöterveyden kokonaistyöajasta. Vuoden 2025 aikana terveydensuojeluvalvonnassa työskenteli vakinaisten työntekijöiden lisäksi eri pituisia ajanjaksoja yhteensä 4 sijaista. Terveydensuojeluvalvonnan suoriteperusteisia maksutuottoja kertyi noin 110 351 €.

Vuoden 2025 lopussa Espoon ympäristö- ja rakennuslautakunta antoi AVI:lle selvityksen terveydensuojeluvalvonnan resurssien riittävydestä. Selvityspyyntö perustui AVI:n kesällä 2024 tekemään arviointiin, jossa tarkasteltiin erityisesti yli viisi vuotta tarkastamatta olleita kohteita sekä VATI -järjestelmän kirjauspuutteita. Selvitystyön yhteydessä VATI -tietoja päivitettiin ja tunnistettiin kohteita, joiden tarkastusväli oli pitkittynyt. AVI totesi annetun selvityksen kattavaksi ja päätti vireillä olleen valvonta-asian.

Valvontasuunnitelma oli laadittu valtakunnallisen valvontaohjelman sekä osin kohdekohtaisten riskinarviointien pohjalta. Suunnitelman ulkopuolisia tarkastuksia tehtiin yhteensä 105 kpl, näistä asumisterveyteen liittyviä oli 98 kpl ja muita 7 kpl. Toimintavuonna käsiteltiin yhteensä 88 terveydensuojelulain mukaista ilmoitusta ja annettiin 69 lausuntoa. Elinympäristön olosuhteisiin liittyvät lausunnot mm. ympäristölupalausunnot annettiin ympäristö- ja rakennusvalvontakeskuksen yhteislausuntona aina silloin, kun se oli mahdollista. Terveydensuojeluvalvonnan muita yhteydenottoja kirjattiin yhteensä n. 850 kpl. Valvontatyön lisäksi terveydensuojeluvalvonnan henkilöresursseja käytettiin toiminnan kehittämiseen ja sisäiseen auditointiin. Auditoinneissa tarkasteltiin asunnontarkastukseen liittyvää valvontaa sekä ulkopuolisen toimijan tekemää uimarantaveden näytteenottoa. Kauniaisten varhaiskasvatuksen kanssa pidettiin varhaiskasvatuksen kohteisiin liittyvä yhteistoimintapalaveri. Lisäksi pääkaupunkiseudun valvontayksiköiden kanssa pidettiin yhteistoimintapalaveri, jossa keskityttiin vesijärjestelmien legionelloihin liittyviin asioihin. LUVN-alueen valvontayksiköt pitivät yhteisen palaverin, joka käsitteli LUVNin sosiaalialan laitosten valvontaa.

Terveydensuojeluvalvonnan nettisivut päivitettiin talous- ja uimavesivalvonnan osalta.

Terveydensuojelun huomioista suunnittelussa ja päätöksenteossa (kaavoitus, ympäristöluvat, merkittävät hankkeet jne.) on edelleen pyritty järjestelmällisesti lisäämään mm. osallistumalla aktiivisesti sidosryhmätyöskentelyyn.

Huoneistovalvonta

Opetustilojen suunnitelmallisia tarkastuksia tehtiin 44 kpl (noin 90 % suunnitellusta). Päiväkoteihin, sosiaalialan laitoksiin, kauneudenhoitoalan toimintoihin, majoitustiloihin ja liikuntatiloihin tehtiin 192 kpl suunnitelmallista olosuhteiden valvontatarkastusta (noin 95 % suunnitellusta). Lisäksi tehtiin suunnitelmalliseen valvontaan sisältyviä seurantatarkastuksia. Terveydensuojeluvalvonnan muista resursseista kohdennettiin vuoden aikana n. 1 htv:n lisäresurssi huoneistovalvontaan.

Vuoden 2025 kesän ja syksyn aikana toteutettiin projektiluontoinen kosmetologisten huoneiden ja sosiaalialan laitosten Vatitietojen päivitys korkeakouluharjoittelijan avulla. Projektin aikana Vatitiedoista poistettiin lopettaneet toimijat sekä päivitettiin mahdolliset muutokset ja pyydettiin

tarvittaessa toimijoilta ilmoitukset muuttuneista tai uusista toiminnoista. Projektissa kaikkiaan 208 kohteen kohdetiedot ajantasaistettiin.

Vuoden 2025 aikana jatkettiin ensisijaisten kohteiden ohjausta vesijärjestelmien riskinarvioinnin osalta. Kohteita ohjeistettiin seuraamaan vesijärjestelmiensä kylmän ja kuumen veden lämpötiloja sekä ottamaan legionellanäytteitä. Kahdeksan kohteen verkostovedessä esiintyi legionellabakteeria yli toimenpiderajan. Legionellan toimenpiderajan ylittyessä toimijoita ohjeistettiin korjaavien toimien osalta sekä asiakkaiden tiedottamisesta.

Kuntien sisäilmatyöryhmien työskentelyyn sekä kohdekohtaisiin sisäilmaryhmiin osallistuttiin aktiivisesti vuoden aikana.

Talousvesivalvonta

Terveystoiminnan keskeisenä painopistealueena on talousveden laadun valvonta. Tarkastukset ja näytteenotto toteutettiin valtakunnallisen ohjeistuksen mukaisesti. Talousvesinäytteitä tutkittiin kaikkiaan yhteensä n. 230 kpl. Viranomaisvalvontanäytteiden otosta huolehti suurelta osin ympäristöterveyden näytteenottosuunnitelman perusteella MetropoliLab Oy. Vuonna 2025 mikrobiologiset laatuvaatimukset täyttyivät kahta näytettä lukuun ottamatta kaikissa näytteissä, jotka otettiin vesilaitosten sekä vesiosuuskuntien toimittamasta talousvedestä. Kemiallisten laatuvaatimusten osalta ylityksiä oli neljässä näytteessä. Talousvesivalvontaan kohdistuvien suunnitelmallisten tarkastusten toteuma oli 93 %. Kahden vesiosuuskunnan toiminta lakkasi vuoden 2025 alusta niiden toiminnan siirryttyä kokonaisuudessaan kunnalliselle vesilaitokselle. Toiminta-alueelle perustettiin vastaavasti vuoden aikana yksi uusi vesiosuuskunta.

Talousveden laatuun liittyviä häiriötilanteita selvitettiin 15 kpl. Selvitystyöt liittyivät mm. putkirikkoihin, mikrobiologisten tai kemiallisten raja-arvojen ylityksiin ja asiakkailta tulleiden veden laatuun liittyvien yhteydenottojen selvittelyyn. Toimintavuonna annettiin 8 kpl talousveden käyttörajoitusta / keittokehotusta veden laatua uhkaavien tilanteiden / veden laadussa todettujen poikkeamien vuoksi. Loppuvuodesta Kirkkonummella tapahtui kaksi laajempaa aluetta koskenutta putkirikkotilannetta, joista jälkimmäisen yhteydessä hyödynnettiin ensimmäisen kerran 112Suomi -viranomaistiedottamista. Keväällä yksikössä toteutettiin itsenäisesti tehtävä YMPPI24/25 -valmiusharjoitus, joka liittyi säteilyvaaratilanteen jälkivaiheeseen. Harjoituksessa tuli arvioida elintarvikkeiden ja veden turvallista käyttöä ja mahdollisia rajoitustoimia. Syksyllä 2025 osallistuttiin HSY:n järjestämään vesihuollon yhteistoimintaharjoitukseen yhdessä Espoon kaupungin viestinnän edustajien ja kaupungin valmiuspäällikön kanssa.

Vuoden 2025 aikana osallistuttiin valvonta-alueiden kuntien vesihuollonkehittämissuunnitelmien työstämiseen. Vesilaitosten riskinarviointien osalta tehtiin yhteistyötä ELY:n sekä kuntien ympäristösuojeluyksiköiden kanssa.

Hyvinvointialueen infektiorjuntaosastoa autettiin legionelloosi –tapausten selvittämisessä mm. ottamalla vesi- ja multanäytteitä sekä mittaamalla vesijärjestelmien lämpötiloja. Vesijärjestelmistä otetuista näytteistä ei löytynyt legionellaa.

Valvonta-alueen asukkaita tiedotettiin edellisen vuoden talousveden laadusta sekä kaivojen kuntoon liittyvistä asioista.

Uimavesivalvonta

Seutuyläyksikön alueella oli v. 2025 suunnitelmallisen valvonnan piirissä 14 yleistä uimarantaa ja 23 pientä yleistä uimarantaa. Neljätoista uimarantaa toimii myös talviuintikohteena. Vuoden aikana valvonnan piiriin tuli yksi uusi pieni yleinen uimaranta ja yksi pieni yleinen uimaranta muuttui yleiseksi uimarannaksi. Uimarantoja ja uimaveden hygieenistä laatua valvottiin suunnitelman

mukaisesti (106 %). MetropoliLab Oy huolehti uimarantavesinäytteiden otosta. Näytteitä otettiin yhteensä 185 kpl. Uimaveden laatu oli koko uimakauden ajan pääsääntöisesti hyvä.

Talviuintikaudella sattui yksi jätevesipumppaamon ylivuoto, jonka vuoksi uimareita kehoitettiin välttämään uintia hetkellisesti, kunnes uimaveden laatu oli varmistettu. Kesän uimakauden aikana uimarannoille ei annettu uintirajoitteita. Yhdellä rannalla tiedotettiin syyhystä.

Valvonta-alueen uimareita tiedotettiin uimakauden käynnistyessä mm. valvottujen uimarantakohteiden sijainnista, veden laadun seurannasta, sinilevien havainnoinnista ja hyvistä hygieniakäytännöistä. Kesällä 2025, ennen uimakautta, Espoon uinninvalvoja ja Kirkkonummen kunnossapidon henkilökuntaa koulutettiin sinilevähavaintojen tekemisestä.

Valvonta-alueella on yhdeksän uimahallia, yksi vesihuvipuisto ja 16 muuta yleistä allaskohdetta. Vuoden 2025 aikana lopetti kaksi ja aloitti kolme uutta allaskohdetta. Uima-allaskohteiden tarkastukset toteutuivat suunnitelmallisesti (105 %). Vuonna 2025 allasvesistä otettiin yli 700 näytettä, joista tehtiin yli 7000 tutkimusta. Mikrobiologinen laatu oli erinomaista kaikissa näytteissä. Fysikaalis-kemiallisista mittauksista 97 % oli raja-arvojen sisällä. Yleisimmät poikkeamat liittyivät klooripitoisuuteen ja sameuteen. Tarvittaessa toimijoille annettiin ohjeita korjaavista toimista sekä edellytettiin uusintamittauksia. Uima-altaiden näytteiden otosta huolehti pääsääntöisesti MetropoliLab Oy. Uima-allaskohteiden valvonnassa ohjeistettiin toimijoita edelleen vesijärjestelmien riskinarvioinnista ja sen liittämisestä kohteen omavalvontaan. Neljän uima-allaskohteen verkostovedessä esiintyi legionellabakteeria yli toimenpiderajan. Toimijoita ohjeistettiin korjaavista toimista sekä asiakkaiden tiedottamisesta.

Asunnontarkastukset

Asunnontarkastukset muodostivat suurimman tehtäväkokonaisuuden suunnitelmallisen valvonnan ulkopuolisista tarkastuksista, ja niitä tehtiin 98 kpl, joista seurantatarkastuksia 16 kpl. Vuoden 2025 aikana vastaanotettiin yhteensä 126 asunnontarkastuspyyntöä. Asunnontarkastukset liittyivät mm. sisäilman laatuun, ilmanvaihdon puutteellisuuteen, meluhaittoihin, tupakansavun leviämiseen, home- ja kosteusvaurioihin, kylmyyteen ja haittaeläimiin. Asumisterveystapaukset ovat usein pitkäkestoisia ja vaikeita ja niihin liittyy erittäin runsaasti yhteydenottoja. Kaikissa tapauksissa ei tule tarvetta tarkastuskäynnille, ja asioita pyritään hoitamaan eteenpäin ohjauksen ja neuvonnan avulla. Terveyshaittaepäilyjä voidaan selvittää myös ulkopuolisten asiantuntijoiden tekemien tutkimusten ja selvitysten perusteella. Asunnontarkastuksen jonotusaika vaihteli vuoden aikana 3-5 kk:n välillä. Yksi terveystarkastajista aloitti RTA (rakennusterveysasiantuntija) -tutkinnon suorittamisen v. 2025 aikana. Valvontayksikköön hankittiin melumittari, jolla voidaan tehdä nauhoittavia, pidempikestoisia melumittauksia. Tämä auttaa yöaikaisten melutapausten selvittelyssä jatkossa.

Taulukko 2. Terveystasovalvonnan tarkastussuoritteiden toteuma vuonna 2025.

Toimintaluokka / - tyyppi	VATI:n toimintatyyppi	Tarkastus- määrät	Suunniteltu määrä 2025	Toteuma %
Majoitustoimintaan tarkoitettu tila				
Hotelli, hostelli (retkeilymaja, retkeilyhotelli, kesähotelli ja muut vastaavat), huoneistohotelli, motelli ja matkustajakoti	Hotelli	1	1	100 %
	Hostellit, kuten retkeilymajat, retkeilyhotellit, kesähotellit, huoneistohotellit, matkustajakoti / motelli, täysihoitola	3	6	50 %

Lomakeskuksen ja leirintäalueen majoitushuoneisto	Lomakeskusten ja leirintäalueiden mökit	0	0	0
Majoituskasarmi	Kasarmit	1	1	100 %
Majoittumiseen tarjottu kalustettu huoneisto, loma-asunto tai tila (aamiaismajoitus siihen tarkoitetuissa tiloissa sekä asuntola, yömaja, vastaanottokeskus sekä muut vastaavat)	Aamiaismajoitus sekä majoitus maatilamatkailun yhteydessä	0	0	0
	Asuntolat, yömajat, pakolaisten vastaanottokeskukset	2	1	200 %
	Muu loma-asuntojen ammattimainen tarjoaminen	0	0	0
	Muu majoitustoiminta	2	0	200 %
Yleisölle avoin kuntosali, liikuntatila, sauna, kylpylä, uimahalli, maauimala ja uimaranta				
Urheiluhalli tai jäähalli Yleisölle avoin kuntosali tai liikuntatila	Yleinen liikuntatila	20	21	95 %
Yleisölle avoin sauna (pääasiallinen käyttötarkoitus)	Saunat	6	4	150 %
Kylpylä, uimahalli, maauimala sekä uimaveden laadun hallinnasta ja direktiivin 76/160/ETY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2006/7/EY mukainen yleisölle avoin uimaranta (EU-ranta)	Yleiset altaat (kylpylä, uimahalli ja maauimala, muut altaat)	20	19	105 %
	Yleiset uimarannat (EU-uimarannat), huomattava määrä uimareita päivässä	22	22	100 %
Muu yleisölle avoin uimaranta	Pienet yleiset uimarannat	14	12	117 %
Päiväkoti ja lasten ja nuorten kokoontumiseen liittyvän toiminnan järjestämispaikka sekä esi- tai perusopetusta, ammatillista koulutusta, lukiokoulutusta, korkeakoulutusta, taiteen perusopetusta tai vapaata sivistystyötä järjestävä oppilaitos tai sen opetuksen järjestämispaikka				
Päiväkoti	Päiväkoti, ryhmäperhepäiväkoti	95	101	94 %
Ryhmäperhepäiväkoti siihen varatussa tilassa	Leikkitoiminta ja muu päivätoiminta	3	5	60 %
Lasten ja nuorten kokoontumiseen liittyvä toiminnan järjestämispaikka	Lasten ja nuorten kohteet: kerhotilat, nuorisotilat ja leirikeskukset, lasten iltapäiväkerhot	4	6	67 %
	Peruskoulu	28	25	112 %

Esi- tai perusopetusta, ammatillista koulutusta, lukio-opetusta ja korkeakoulutusta järjestävä oppilaitos	Esiopetus	6	7	86 %
	Lukio	6	6	100 %
	Ammattioppilaitos	6	6	100 %
	Korkeakoulu	3	4	75 %
	Muu aikuisopetus	1	1	100 %
	Muut koulut ja oppilaitokset	0	0	
Taiteen perusopetusta tai vapaata sivistystyötä järjestävä oppilaitos				
Opetuksen järjestämispaikka				
Jatkuvaa hoitoa antava sosiaalihuollon toimintayksikkö				
Tehostetun palveluasumisen yksikkö tai laitoshoidon antava sosiaalihuollon yksikkö	Vanhainkoti (laitoshuolto)	0	0	
	Vanhusten tehostetun palveluasumisen yksiköt (laitostyyppinen)	12	13	92 %
	Muut yksiköt (mielenterveys- ja päihdekuntoutajat, Kehitysvammalaitokset: tehostettu palveluasuminen)	20	13	154 %
Muut sosiaalialan yksiköt				
Lastensuojelulaitos	Lastenkodit, koulukodit ja nuorisokodit	5	6	83 %
Ensi- ja turvakoti	Ensi- ja turvakodit, perhekuntoutus-yksiköt	3	1	300 %
Solariumpalvelu, ihoa rikkova toiminta ja erityistä hygieniää edellyttävä kauneushoitola				
Solariumpalvelu	Solarium	0	2	0
Ihoa rikkova toiminta	Kosmetologiset huoneistot ja laitokset	20	20	100 %
Erityistä hygieniää edellyttävä kauneushoitola	Tatuointi ja lävistys	1	2	50 %
	Muu ihon käsittely tai hoito	0	0	
Talousveden toimittaminen				
Talousvettä toimittavan laitoksen vedenjakelualue (1352/2015)				
Vedenjakelualue, vedentoimitus vähintään 1000 m ³ / vrk tai vähintään 5000 henkilölle		3	3	100 %
Muu vedenjakelualue, vedentoimitus 10 - 999 m ³ / vrk tai		8	8	100 %

50 – 4999 henkilölle				
Talousvettä toimittavan laitoksen vedenjakelualue (401/2001)				
Pieni vedenjakelualue, vedentoimitus alle 10 m3 /vrk tai alle 50 henkilölle		3	3	100 %
Valvottavat kaivot (1352/2015 tai 401/2001) - elintarvikehuoneisto - julkinen / kaupallinen toiminta	Talousveden laatua valvotaan viranomais- näytteillä, mutta ei tehdä valvontasuunnitelman mukaista tarkastusta	11 32	1	100 %

Tupakka- ja lääkelain mukaisen valvontasuunnitelman toteutuminen vuonna 2025

Valvontayksikön alueella oli vuoden 2025 lopussa valvontatietojärjestelmä VATI:n mukaan 174 tupakkalain suunnitelmallisen valvonnan kohdetta, joita olivat tupakkatuotteiden, nikotiininesteiden ja/tai savuttomien nikotiinituotteiden myyntipaikat 171 kpl sekä ravintoloiden tupakointitilat 3 kpl. Lääkelain mukaisia valvontakohteita oli 130. Tupakointikielto on määrätty asuntoyhteisön hakemuksesta yhteensä 190 asuntoyhteisöön. Lisäksi kohteita, joissa seurataan tupakointikieltojen toteutumista terveydensuojelulain mukaisten tarkastusten yhteydessä, on noin 460 kpl.

Tupakkalain ja lääkelain mukaisia suunnitelmallisia tarkastuksia tehtiin vuonna 2025 yhteensä 98 kpl suunnitellusta 174 tarkastuksesta. Toteuma oli siten 56 %. Toteumaprosentin raportoinnissa on huomioitu tupakan vähittäismyynnin lisäksi tukkumyynti ja nikotiinivalmisteiden myynti sekä tupakointitilojen tarkastukset. Lisäksi muita tupakkalain mukaisia tarkastuksia tehtiin yhteensä 146 kpl. Tupakka- ja lääkelain mukaiseen valvontaan käytettiin yhteensä noin 1,6 htv ympäristöterveyden kokonaistyöajasta.

Tupakkalakiin perustuvia vähittäismyynnin suunnitelmallisia tarkastuksia tehtiin yhteensä 69 kpl ja lisäksi suunnitelman ulkopuolisia tarkastuksia 2 kpl. Suurin osa tarkastuksista tehtiin elintarvikelain mukaisen tarkastuksen yhteydessä. Valvonnassa kiinnitetään huomiota tupakkalain alaisten tuotteiden myyntiin ja markkinointiin sekä vähittäismyyntipakkausten ominaisuuksiin. Lääkelakiin perustuvaa nikotiinivalmisteiden myyntiä valvotaan pääsääntöisesti tupakkalain valvonnan yhteydessä. Lääkelain mukaisia suunnitelmallisia tarkastuksia tehtiin vuoden aikana yhteensä 29 kpl.

Vuonna 2025 myönnettiin uusia tupakkatuotteiden, nikotiininesteiden ja savuttomien nikotiinituotteiden myyntilupia 20 kpl ja lääkelain mukaisia nikotiinivalmisteiden myyntilupia 7 kpl. Lisäksi käsiteltiin 140 kpl tupakkalain mukaista ilmoitusta toiminnan laajentamisesta nikotiininesteiden ja/tai savuttomien nikotiinituotteiden myyntiin. Vuonna 2025 tupakkalain muutoksen myötä savuttomien nikotiinituotteiden, kuten nikotiinipussien, myynti tuli luvanvaraiseksi, mikä vaikutti muutosilmoitusten määrään. Lakimuutos ei kuitenkaan lisännyt myyntipaikkojen lukumäärää.

Valvontayksikön alueella oli valvontatietojärjestelmän mukaan vuoden 2025 lopussa 3 tarjoilupaikkaa, joilla on erilliset rakennusvalvonnan hyväksymät tupakointitilat. Tupakointitiloihin ei tehty vuoden 2025 aikana tarkastuksia. Tupakointitilojen lukumäärä on vähentynyt vuoden 2025 aikana. Tupakointitiloihin ei liity ilmoitusvelvollisuutta, kun tila poistetaan käytöstä tai uusi toimija aloittaa toiminnan huoneistossa, jossa on hyväksytty tupakointitila. Tämä tuo haasteita tupakointitilojen valvonnan suunnitteluun.

Yleisten uimarantojen, koulujen ja päiväkotien terveydensuojeluvalvontatarkastusten yhteydessä tarkastettiin, että sisätiloissa ja ulkoalueilla noudatetaan tupakkalain säädöksiä, tilat ovat savuttomia ja niissä on selkeät tupakointikielto-opasteet. Näitä tupakkalain mukaisia tarkastuksia tehtiin terveydensuojeluvalvonnan yhteydessä yhteensä 92 kpl.

Vuonna 2025 saapui yhteensä 29 tupakkalain 79 §:n mukaista asuntoyhteisöjen tupakointikieltohakemusta. Tupakointikieltopäätöksiä tehtiin vuoden aikana 29 kpl, näistä osa aiempien vuosien hakemuksiin. Kaikissa päätöksissä tupakointikielto määrättiin hakemuksen mukaisesti parvekkeille ja/tai huoneistopihoille ja lisäksi kolmessa päätöksessä myös sisätiloihin. Hakemusten käsittelyaika oli keskimäärin 4,8 kk. Tupakointikieltojen valvontaan liittyviä tarkastuksia tehtiin yhteydenottojen perusteella yhteensä 34 kpl ja hakemusten käsittelyyn liittyen 18 kpl. Tupakointikieltojen rikkomista koskevat ilmoitukset, ja niiden johdosta tehdyt tarkastukset ovat huomattavasti lisääntyneet aiempiin vuosiin verrattuna.

Tupakka- ja lääkelain mukaisista suoritteista kertyi maksutuottoja yhteensä 51 548 €, josta 19 512 € liittyi ilmoituskäsitteeseen.

Taulukko 3. Tupakkalain mukaisen suunnitelmallisen valvonnan suoritteiden toteuma vuonna 2025.

Tupakka- ja lääkelain mukainen valvonta	Tarkastukset	Tavoite	Toteuma
Tupakkatuotteiden, nikotiininesteiden ja savuttomien nikotiinituotteiden vähittäis- ja tukkumyynti	69	98	70 %
Nikotiinivalmisteiden vähittäismyynti (lääkelaki)	29	70	41 %
Tupakointitilojen tarkastukset	0	6	0 %
Suunnitelmalliset tarkastukset yhteensä	98	174	56 %

Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonta sekä kunnan järjestämät eläinlääkäripalvelut vuonna 2025

Eläinlääkintähuoltolain (285/2023) 6 §:n mukaan järjestäjän on laadittava suunnitelma järjestämistään eläinlääkäripalveluista. Suunnitelman tulee sisältää tiedot 9 §:ssä tarkoitettujen eläinlääkäripalvelujen tuottamistavasta, saatavuudesta, laadusta ja mitoituksista. Järjestäjän on lisäksi laadittava suunnitelma tässä laissa tarkoitettua eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnan järjestämisestä alueellaan. Suunnitelman tulee sisältää tiedot valvontaan kuuluvista tarkastuksista, näytteenotoista ja muista toimenpiteistä. Aluehallintovirasto ohjaa järjestäjän suunnitelman laatimista sekä valvoo ja arvioi sen toteutumista.

Vuoden 2025 aikana valmisteltiin ja hyväksyttiin lautakunnassa uuden eläinlääkintähuoltolain (voimaan 1.1.2026) mukaisesti eläinlääkäripalvelujen järjestämisvastuun määrittely, sen mukainen palveluvalikoima sekä palvelujen järjestämistapa. Lisäksi uudistettiin Yliopistollisen eläinsairaalan kanssa sopimus eläinlääkäripäivystyksestä sekä päivitettiin Kirkkonummen ja Kauniaisten kanssa voimassa ollut ympäristöterveydenhuollon yhteistoimintasopimus. Kaupunginhallitus hyväksyi uuden eläinlääkintähuollon taksan, jossa otettiin käyttöön uudet, porrastetut klinikkamaksut sekä täydentävistä palveluista perittävät eläinlääkäri- ja klinikkaeläinhoitajan tuntihinnat.

Valvontayksikköön saatiin vuonna 2025 yksi uusi valvontaeläinlääkäri vakanssi, joka täytettiin toukokuussa 2025. Tällä hetkellä yksikössä on kaksi valvontaeläinlääkärinä, jotka tekevät eläinlääkintähuoltoon perustuvia valvontatehtäviä, joiden pääasialliset kustannukset korvaa valtio. Tämän lisäksi kahden praktikkoeläinlääkäri työstä on eriytetty 50 % näiden valvontatehtävien hoitoon. Eläinlääkintähuollon valvontaan on näin ollen allokoitu yhteensä noin 3 htv:n resurssi valvontatyöhön ja 1 htv praktikkaan.

Eläinlääkintähuollon henkilöstössä tapahtui merkittäviä muutoksia myös syksyllä 2025, jolloin toinen kaupungineläinlääkäri sekä klinikkaeläinhoitaja siirtyivät pois kaupungin palveluksesta. Lisäksi toinen kaupungineläinlääkäristä ilmoitti siirtyvänsä pois kaupungin palveluksesta vuoden 2025 päättyessä. Poistuneiden henkilöiden tilalle valittiin sijaiset kuuden kuukauden ajalle. Muutokset vaikuttivat merkittävästi kaupungineläinlääkäriin vastaanotolla hoidettujen potilaiden määrää vähentävästi. Toiminnan sujuvoittamiseksi ja erityisesti klinikkaeläinhoitajan työmäärän rajaamiseksi luovuttiin mm. rehujen myynnistä ja priorisoitiin eläinlääkäreiden avustamistehtävää sekä asiakaspalvelua. Eläinlääkärit siirtyivät noudattamaan ensisijaisesti kokonaisa praktikka- tai valvontapäiviä, aiemman, samana päivänä vuorotelleen valvonta- ja praktikkatyön sijaan. Lisäksi valmisteltiin ja käynnistettiin sisäinen rekrytointi eläinlääkintähuollon tiimiesihenkilön virkaan. Muutoksen tarkoitus on lisätä lähiesihenkilötukea sekä sujuvoittaa työntekeä eläinlääkäri-vastaanotolla.

Vuoden aikana päivitettiin Provet Net – potilastietojärjestelmä saman toimittajan Provet Cloud -järjestelmään, koska toimittaja oli luopumassa vanhemmasta järjestelmästä. Tämä todettiin kuitenkin kuntakäyttöön soveltumattomaksi, joten kilpailutuksen kautta uudeksi toimittajaksi valittiin Terakuun toimittama KliniQ -potilastietojärjestelmä. KliniQ mahdollisti myös uuden eläinlääkintähuoltolain mukanaan tuomien muutosten toimeenpanon.

Eläinlääkintähuollon suoritteiden toteuma on esitetty taulukossa 6, vuosien 2023, 2024 ja 2025 osalta vertaillen. Valvontaan liittyviä tehtäviä oli vuonna 2025 yhteensä 778 kpl. Näistä epäilyyn perustuvia eläinsuojeluun liittyviä tarkastuksia oli 484 kpl, vientiin liittyviä tehtäviä 276 kpl ja laittomiin maahantuonteihin liittyviä tarkastuksia 11 kpl. Suunnitelmallisia, ammattimaiseen eläintenpitoon kohdistuvia valvontatarkastuksia tehtiin vuonna 2025 seitsemän. Eläinsuojeluilmoitusten suuri määrä on edelleen ohjannut valvontaresursseja vahvasti epäilyyn

perustuviin tarkastuksiin. Ilmoituksiin perustuvien tarkastusten ohella tehdään kuitenkin samalla mm. tallien olosuhdearviointia.

Kaupungineläinlääkäriin toimesta hoidettiin yhteensä 2921 lemmikkiä. Lisäksi 11 suurelänpotilasta hoidettiin tilakäynneillä. Kuntakohtaista potilasmäärän jakaumaa ei poikkeuksellisesti ole pystytty vuodelta 2025 saamaan, johtuen potilasohjelmiston vaihdoksiin liittyvistä haasteista. Tällä hetkellä tilanne on korjaantunut. Vastaanottokäynneillä asiakkailta perittävistä klinikkamaksuista (15 €, sis. alv 25,5 %) kertyi kaupungille tuloja 29 256 €, joilla katetaan vastaanottoon liittyviä kustannuksia. Virka-ajan ulkopuolisessa päivystyksessä yliopistollisessa eläinsairaalassa hoidettiin yhteistoiminta-alueelta yhteensä 798 eläintä. Yhteensä 574 pieneläimen lisäksi 219 hevosta, kolme alpakkaa sekä kaksi nautaa sai yliopistolliselta eläinsairaalalta päivystysaikaista eläinlääkäriapua. Päivystyspotilaina hoidetuista lemmikeistä oli Espoosta 491, Kirkkonummelta 55 ja Kauniaisista 28 eläintä. Suurelääkintä 154 hevosta ja kolme alpakkaa oli Espoosta, 57 hevosta ja kaksi nautaa Kirkkonummelta sekä kahdeksan hevosta Kauniaisista.

Eläinten hyvinvoinnista annetun lain (693/2023) 26 §:n mukaisesti kuntien on järjestettävä irrallaan tavatuille ja talteen otetuille lemmikkieläimille hoito 15 vuorokauden ajan. Löytöeläinten hoitoa koskeva kilpailutus toteutettiin keväällä 2025, ja löytöeläinpalvelujen tuottajana jatkaa 16.4.2025 solmitun sopimuksen nojalla Helsingin eläinsuojeluyhdistys ry. Löytöeläinten hoito tapahtuu Helsingissä, Viikin löytöeläintalolla. Suurin osa löytöeläimistä palautuu omaan kotiinsa tai sijoitetaan uuteen kotiin. Osa siirretään edelleen Helsingin eläinsuojeluyhdistys ry:lle jatkohoitoon tai lopetetaan eläimen terveydentilan takia. Irrallaan tavattuja tai eläinsuojelulain mukaan huostaanotettuja seura- tai harraste-eläimiä toimitettiin löytöeläinten talteenottoiloihin yhteensä 227 kpl. Näistä 191 oli Espoosta, 34 Kirkkonummelta ja 2 Kauniaisista. Löytöeläintoiminnan kustannukset olivat 51 082 €.

Eläinlääkintähuoltoa koskeva työterveyden työpaikkaselvitys toteutettiin tammikuussa 2025. Eläinlääkintähuollossa järjestettiin keväällä 2025 kehittämisiltapäivä, jossa keskityttiin toimintamallien yhtenäistämiseen ja sujuvoittamiseen. Espoossa järjestettiin myös keväällä 2025 Uudenmaan eläinlääkintähuollon tapaaminen, jossa käsiteltiin eläinlääkintähuoltolain uudistuksen tilannetta eri alueilla. Eläinlääkintähuolto piti lisäksi vuonna 2025 kaksi yhteistyöpalaveria eläinsuojeluasioista Länsi-Uudenmaan poliisilaitoksen kanssa.

Taulukko 4. Eläinlääkintähuollon suoritteiden toteuma vertaillen 2023-2025.

Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonta	2023	2024	2025
Epäilyyn perustuvat eläinsuojelutarkastukset (ml. seuranta)	344	437	484
Suunnitelmalliset eläinsuojeluvalvonnan tarkastukset	3	6	7
Eläintautivalvontaan liittyvät Traces-todistukset	119	113	81
Muut vientitodistukset	142	202	195
Laittomien maahantuontien tarkastukset	8	8	11
Eläinlääkäripalvelut			
potilasmäärä kaupungineläinlääkärien vastaanotolla	3347	4087	2921
sairaskäynnit eläimen pitopaikkaan	10	22	11

Päivystys, yliopistollinen eläinsairaala			
pieneläimet	526	657	574
tuotantoeläimet sekä hevoset	163	141	224
Löytöeläinten talteenotto			
Löytöeläimiä toimitettu väliaikaiseen hoitoon	256	239	227